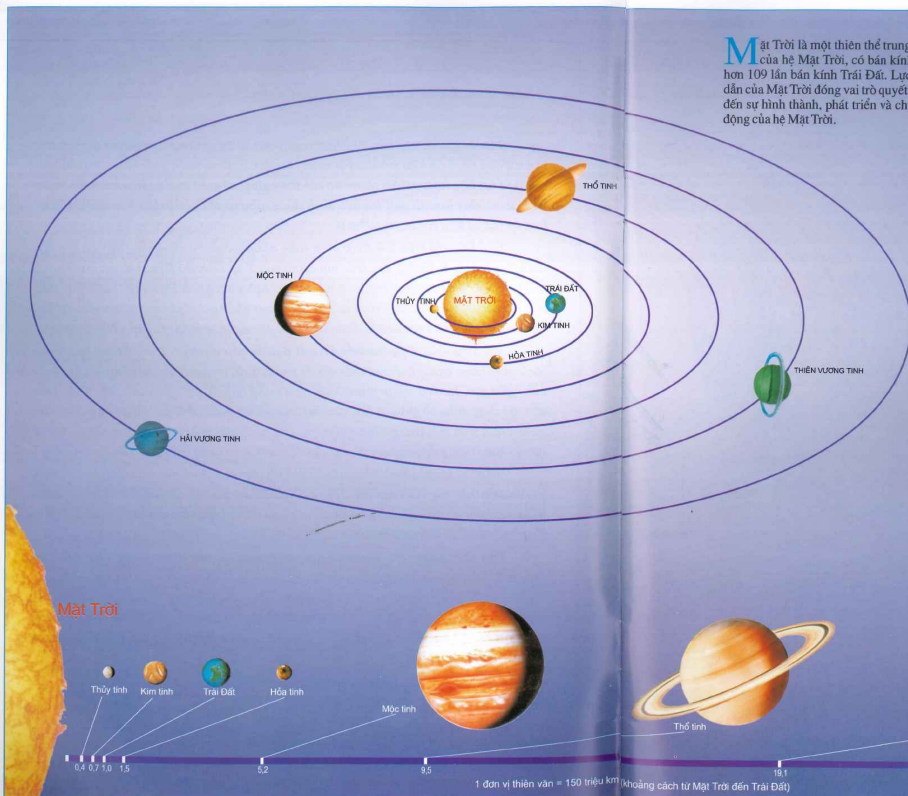

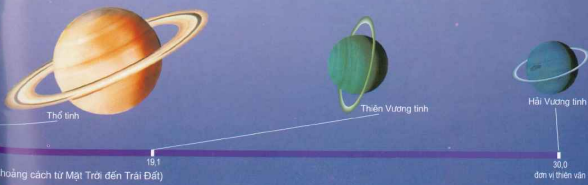
Mặt Trời là một thiên thể trung tâm của hệ Mặt Trời, có bán kính lớn hơn 109 lần bán kính Trái Đất. Lực hấp dẫn của Mặt Trời đóng vai trò quyết định đến sự hình thành, phát triển và chuyển động của hệ Mặt Trời.

MẶT TRỜI	ĐƯỜNG KÍNH XÍCH ĐẠO (km)	KHỐI LƯỢNG (tấn)	SỐ LƯỢNG HÀNH TINH
	1.390.000	1990 triệu tỷ	8

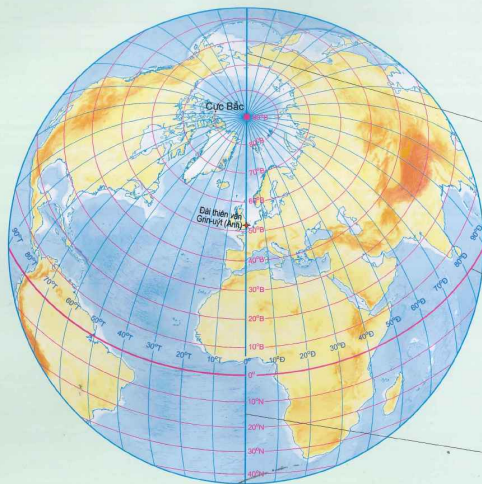
HÀNH TINH	ĐƯỜNG KÍNH XÍCH ĐẠO (km)	CHU KÌ TỰ QUAY QUANH TRÁI ĐẤT	SỐ LƯỢNG VỆ TINH
Thủy tinh (Sao Thủy)	4.879	58,64 ngày	-
Kim tinh (Sao Kim)	12.103	243,686 ngày	-
Trái Đất	12.756	1 ngày	1
Hỏa tinh (Sao Hỏa)	6.805	24,623 giờ	2
Mộc tinh (Sao Mộc)	142.984	9,9 giờ	16
Thổ tinh (Sao Thổ)	120.572	10,7 giờ	19
Thiên Vương tinh (Thiên Vương)	51.118	17,25 giờ	15
Hải Vương tinh (Hải Vương)	49.528	16,1 giờ	6

MẶT TRĂNG QUAY QUANH TRÁI ĐẤT

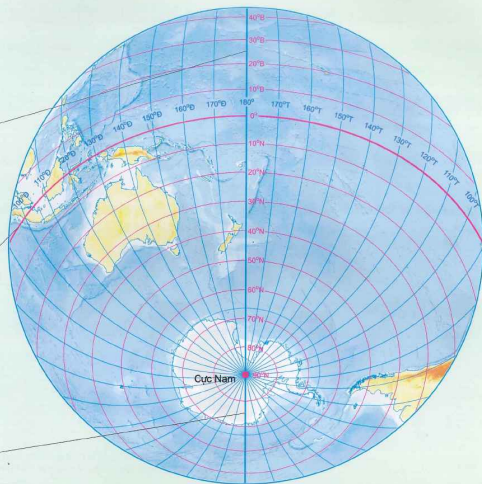
- Trong hệ Mặt Trời có mấy hành tinh?
- Hãy kể tên các hành tinh từ nhỏ đến lớn theo độ dài đường kính xích đạo của chúng.

Kinh tuyến 180°

Xích đạo / vĩ tuyến gốc (Vĩ tuyến 0°)

Kinh tuyến gốc (Kinh tuyến 0°)

Các kinh tuyến gặp nhau ở hai cực Bắc, Nam và đều dài bằng nhau

Kinh tuyến gốc và kinh tuyến 180° chia Trái Đất làm hai nửa cầu: nửa cầu Đông và nửa cầu Tây

Các vĩ tuyến song song với xích đạo và dài, ngắn khác nhau

Vĩ tuyến gốc chia Trái Đất làm hai nửa cầu: nửa cầu Bắc và nửa cầu Nam

Để có thể xác định được vị trí và quản lý được các đối tượng, hiện tượng địa lý trên bề mặt Trái Đất, các nhà địa lý đã vẽ trên bề mặt quả Địa Cầu các kinh tuyến và vĩ tuyến, tạo thành hệ thống (lưới) kinh tuyến và vĩ tuyến.

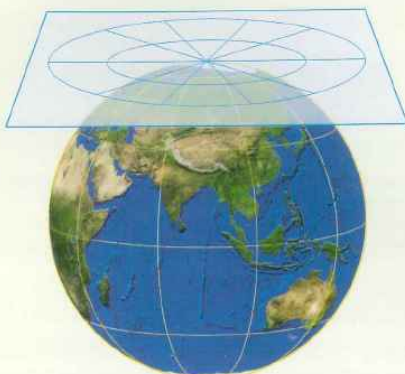
7 Các đường nối liền hai cực Bắc và Nam trên bề mặt quả Địa Cầu là những đường gì?

7 Những vòng tròn trên bề mặt quả Địa Cầu, song song với xích đạo là những đường gì?

BẢN ĐỒ. CÁCH VẼ BẢN ĐỒ

CÁC PHƯƠNG PHÁP CHIẾU HÌNH CƠ BẢN

PHƯƠNG PHÁP CHIẾU HÌNH PHƯƠNG VỊ THẳng

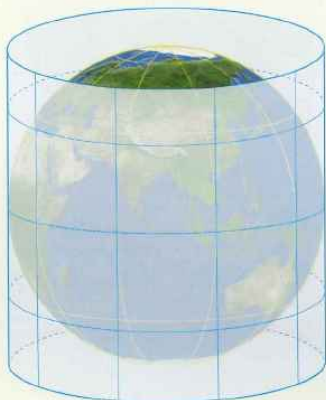
Thường dùng để vẽ bản đồ vùng cực

Để vẽ được bản đồ người ta thường dựa vào các phương pháp chiếu hình để vẽ thu nhỏ tương đối chính xác về một khu vực hay toàn bộ bề mặt Trái Đất.

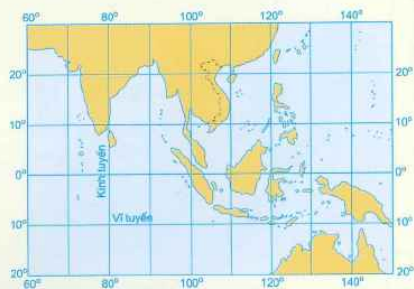

Kinh tuyến là những đường thẳng tỏa ra từ điểm cực.
Vĩ tuyến là những đường tròn đồng tâm.

PHƯƠNG PHÁP CHIẾU HÌNH TRỤ THẳng

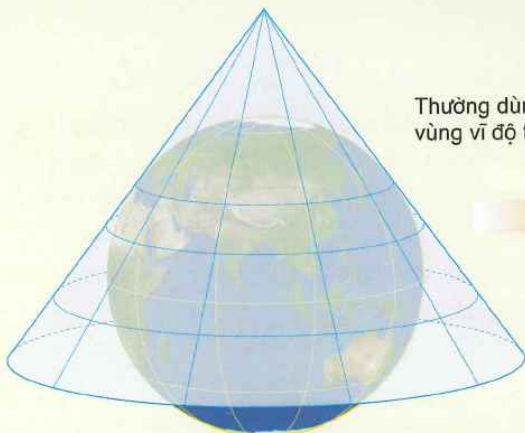

Thường dùng để vẽ bản đồ vùng vĩ độ thấp

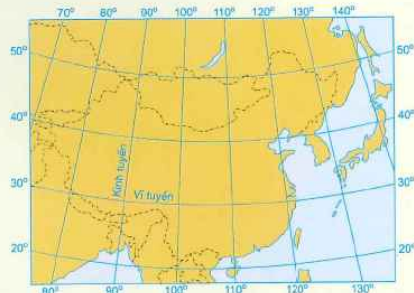

Kinh tuyến, vĩ tuyến là những đường thẳng song song, giao nhau, vuông góc với nhau.

PHƯƠNG PHÁP CHIẾU HÌNH NÓN THẳng

Thường dùng để vẽ bản đồ vùng vĩ độ trung bình

Kinh tuyến là những đường thẳng sắp xếp theo hình nan quạt.
Vĩ tuyến là những cung tròn đồng tâm.

? Em hãy cho biết sự khác nhau về hình dạng các đường kinh tuyến, vĩ tuyến ở phép chiếu hình phương vị thẳng, phép chiếu hình trụ thẳng và phép chiếu hình nón thẳng.

TỈ LỆ BẢN ĐỒ. KÍ HIỆU BẢN ĐỒ

TỈ LỆ BẢN ĐỒ

HỒ HOÀN KIẾM VÀ VÙNG PHỤ CẬN

Ảnh chụp từ vệ tinh

BẢN ĐỒ TỈ LỆ 1: 10 000

0 100 200 300 400 m
(1cm trên bản đồ bằng 100 m trên thực địa)

Tỉ lệ bản đồ chỉ rõ mức độ thu nhỏ của khoảng cách được vẽ trên bản đồ so với thực tế. Tỉ lệ bản đồ càng lớn thì mức độ chi tiết càng cao

BẢN ĐỒ TỈ LỆ 1: 20 000

0 200 400 600 m
(1cm trên bản đồ bằng 200 m trên thực địa)

KÍ HIỆU BẢN ĐỒ

PHÂN LOẠI CÁC KÍ HIỆU

KÍ HIỆU ĐIỂM		Sân bay
		Hải cảng
		Thành phố
		Thị xã
KÍ HIỆU ĐƯỜNG		Núi lửa
		Biên giới quốc gia
		Ranh giới tỉnh
		Đường ô tô
KÍ HIỆU VÙNG (DIỆN)		Đường biển
		Đường ống dẫn dầu
		Vùng trồng lúa
		Vùng đồng cỏ
		Vùng rừng
		Đầm lầy
		Bãi cát

CÁC DẠNG KÍ HIỆU

KÍ HIỆU HÌNH HỌC

Than Dầu mỏ Crôm Chi Hóa chất

KÍ HIỆU CHỮ

Au Cr Fe Ni U
Vàng Crôm Sắt Niken Uranium

KÍ HIỆU TƯỢNG HÌNH

K í hiệu bản đồ dùng để biểu hiện vị trí, đặc điểm ... của các đối tượng địa lí được thể hiện trên bản đồ.

? Bản đồ tỉ lệ nào có mức độ chi tiết cao?

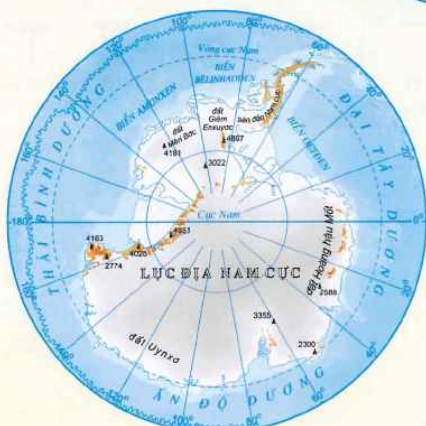
? Hãy kể các loại kí hiệu để thể hiện các đối tượng địa lí trên bản đồ.

HÌNH THỂ THẾ GIỚI

NỬA CẦU TÂY

MIỀN CỰC NAM

CHÚ GIẢI

PHÂN TẦNG ĐỊA HÌNH

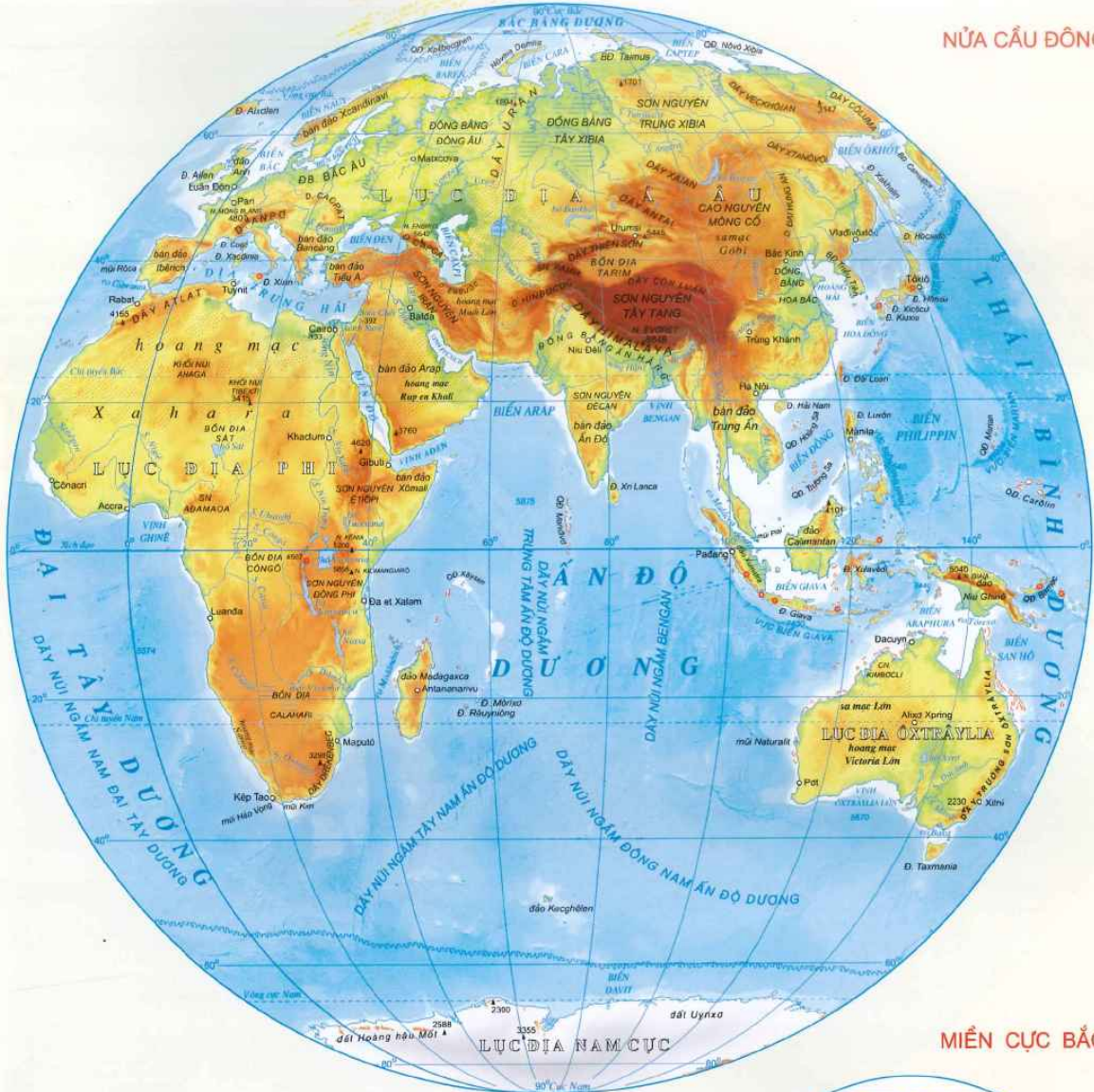
Dưới 6000m 6000 4000 2000 200 0 200 500 1000

	Sông, hồ, thác		Đầm lầy
	Sông cạn theo mùa		Hoang mạc, sa mạc
	Sông băng		Băng hà lục địa
	Kênh đào		Thềm băng
	Núi lửa		Độ cao đỉnh núi
	San hô		Độ cao vùng trũng
	Vách băng		Độ sâu đại dương
	Ranh giới băng trôi		Điểm dân cư

Em hãy cho biết các bản đồ trên đã sử dụng loại kí hiệu gì để thể hiện địa hình hoang mạc và đầm lầy?

Em hãy cho biết bản đồ Miền cực Bắc và Miền cực Nam đã sử dụng phương pháp chiếu hình cơ bản nào?

NỬA CẦU ĐÔNG

MIỀN CỰC BẮC

Bản đồ nửa cầu Đông và nửa cầu Tây là hình vẽ thu nhỏ toàn bộ bề mặt Trái Đất. Bản đồ Miền cực Bắc và Miền cực Nam là hình vẽ thu nhỏ khu vực Bắc cực và Nam cực của Trái Đất. Các bản đồ đã thể hiện tổng quan hình thể thế giới với các thông tin địa lý về bề mặt Trái Đất.

TỈ LỆ 1 : 100 000 000

CÁC CHỮ VIẾT TẮT

- SN. Sơn nguyên
- D. Dãy núi
- N. Núi
- ĐB. Đồng bằng
- BD. Bán đảo
- QĐ. Quần đảo
- Đ. Đảo
- S. Sông

CÁC NƯỚC VÀ CÁC VÙNG LÃNH THỔ TRÊN THẾ GIỚI

Tỉ lệ 1 : 85 000 000

CÁC NƯỚC VÀ LÃNH THỔ ĐÃNH SỐ TRÊN BẢN ĐỒ

1. ACMBENIA	8. BURUNDI	17. LUXEMBURG	25. RUANDA
2. ADEBAIGIAN	10. CÁC TÁC ARAP TN	18. LUCKEMBUA	26. THUY SI
3. ANBANI	11. Cailingrat (LB Nga)	19. MALAU	27. VATICAN
4. ANDORA	12. CROAXIA	20. MAXERONIA	28. XAN MARINO
5. BARAN	13. DAN MACH	21. MÓNACO	29. XAO TÔMÉ & PRINXIPÊ
6. BANGLABET	14. EKSTONIA	22. MÓNDOVA	30. XLOVENIA
7. BI	15. ERITORTIA	23. MONTENEGRO	31. XLOVENIA
8. BÔXIA - HECKGÔVINA	16. GHINE XICH DAO	24. GD. Vals & Phutuna (PHÁP)	32. XECBI

Bản đồ các nước và các vùng lãnh thổ trên thế giới thể hiện biên giới và hình dạng của các nước, các vùng lãnh thổ đó. Nhìn vào bản đồ, chúng ta biết được vị trí, biên giới, sự tiếp giáp giữa các nước, các vùng lãnh thổ và tầm quan trọng của thông tin địa lý khác: các đại dương, biển, đảo, quần đảo, thủ đô của các nước trên thế giới, ...

CHỮ GIẢI

- ẢN ĐỘ**
- Tên nước
 - Thủ đô
 - Biên giới quốc gia
 - Biên giới quốc gia trên biển
 - Biên giới quốc gia chưa chính thức hoặc đang tranh chấp

Em hãy cho biết bản đồ trên đã sử dụng loại kí hiệu nào để thể hiện vị trí thủ đô của các nước?

Em hãy cho biết Việt Nam tiếp giáp với những nước nào trên đất liền?

HÌNH THỂ VIỆT NAM

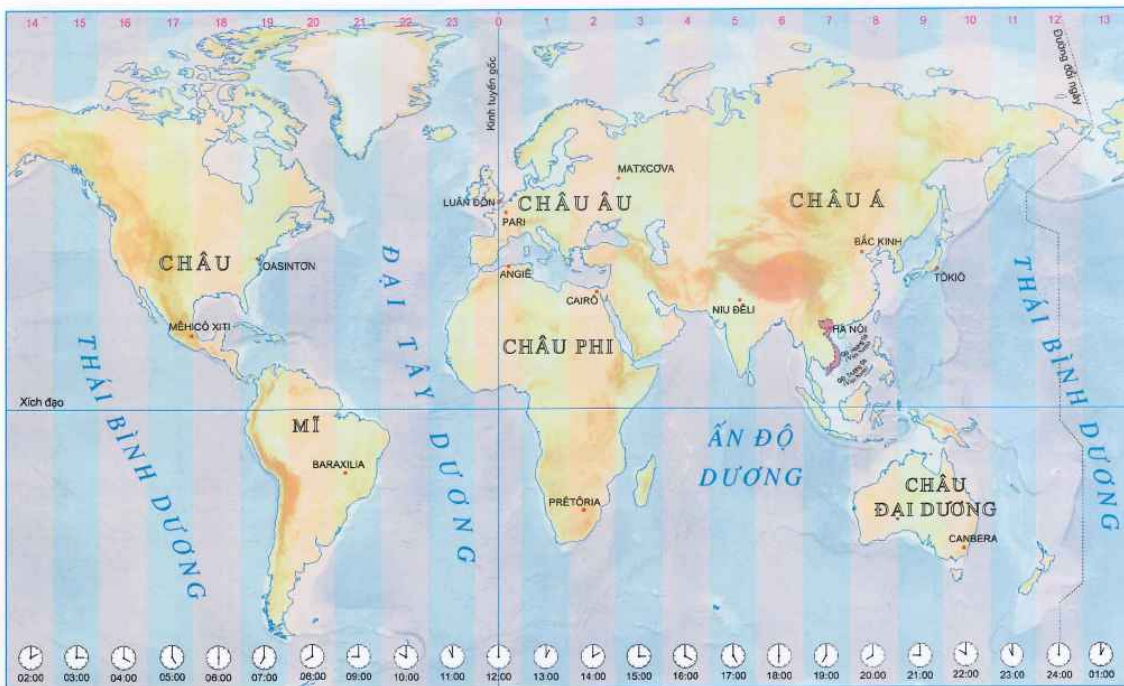

Bản đồ Hình thể Việt Nam được xây dựng theo phép chiếu hình nón. Trên bản đồ thể hiện các dạng địa hình: núi, cao nguyên, đồng bằng, biển, đảo và một số sông lớn, ... của Việt Nam.

1. Dựa vào bản đồ, em hãy cho biết đỉnh núi cao nhất Việt Nam nằm trên dãy núi nào ?

2. Dựa vào bản đồ, em hãy cho biết đồng bằng nào lớn nhất ở Việt Nam ?

VẬN ĐỘNG TỰ QUAY QUANH TRỤC CỦA TRÁI ĐẤT VÀ CÁC HỆ QUẢ

CÁC MÙI GIỜ TRÊN TRÁI ĐẤT

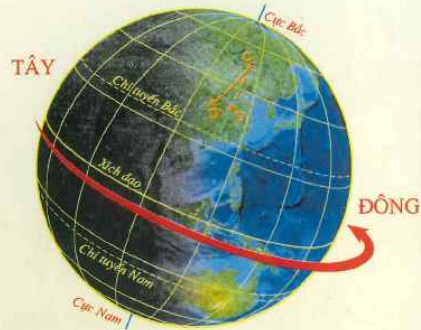
HIỆN TƯỢNG NGÀY VÀ ĐÊM. SỰ LỆCH HƯỚNG DO VẬN ĐỘNG TỰ QUAY CỦA TRÁI ĐẤT

Cùng với sự chuyển động quanh Mặt Trời và tự quay quanh trục nên Trái Đất có hiện tượng ngày và đêm kế tiếp nhau liên tục ở khắp mọi nơi.

Do Trái Đất tự quay quanh trục nên làm lệch hướng các vật chuyển động trên cả hai nửa cầu. Nhìn xuôi theo hướng chuyển động ở nửa cầu Bắc vật chuyển động lệch về bên phải, còn ở nửa cầu Nam vật chuyển động lệch về bên trái.

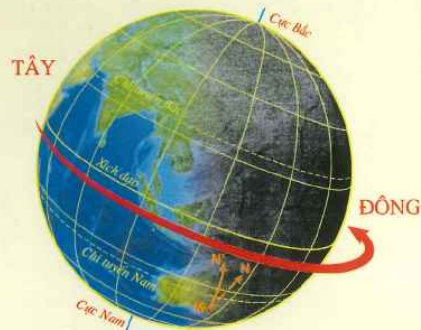
Trái Đất nhìn từ vệ tinh
lúc 12 giờ đêm giờ Việt Nam

Trái Đất nhìn từ vệ tinh
lúc 6 giờ sáng giờ Việt Nam

Trái Đất nhìn từ vệ tinh
lúc 12 giờ trưa giờ Việt Nam

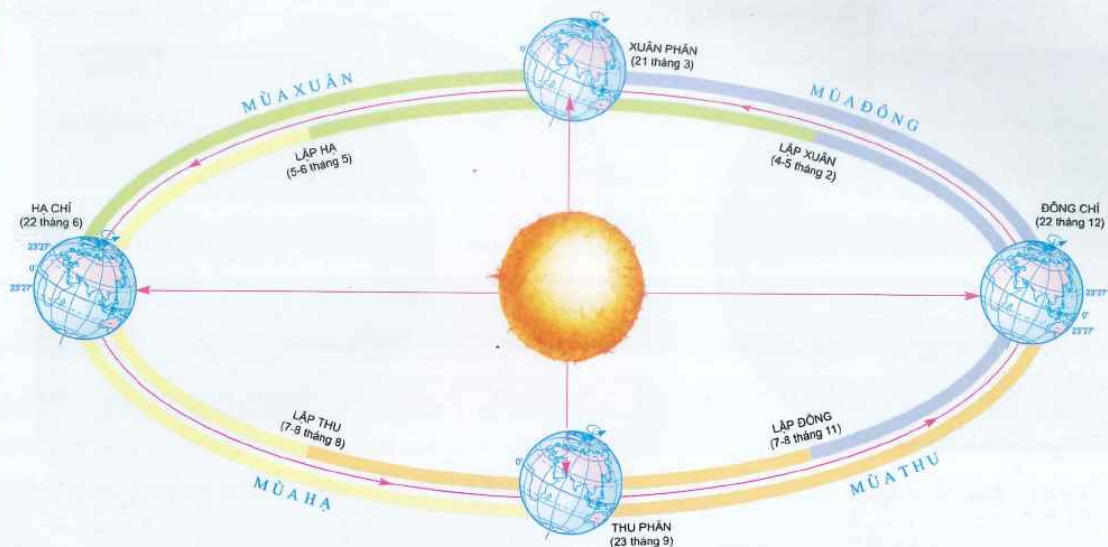

Trái Đất nhìn từ vệ tinh
lúc 6 giờ chiều giờ Việt Nam

[?] Em hãy cho biết nước ta nằm ở những múi giờ nào ?

? Tại sao có hiện tượng ngày và đêm kế tiếp nhau trên Trái Đất ?

CHUYỂN ĐỘNG CỦA TRÁI ĐẤT QUANH MẶT TRỜI

VẬN ĐỘNG CỦA TRÁI ĐẤT QUANH MẶT TRỜI VÀ CÁC MÙA Ở NỬA CẦU BẮC

MÙA	TÍNH THEO DƯƠNG LỊCH	TÍNH THEO ÂM DƯƠNG LỊCH
MÙA XUÂN	Từ 21 tháng 3 (xuân phân) đến 22 tháng 6 (hạ chí)	Từ 4-5 tháng 2 dương lịch (lập xuân) đến 5-6 tháng 5 dương lịch (lập hạ)
MÙA HẠ	Từ 22 tháng 6 (hạ chí) đến 23 tháng 9 (thu phân)	Từ 5-6 tháng 5 dương lịch (lập hạ) đến 7-8 tháng 8 dương lịch (lập thu)
MÙA THU	Từ 23 tháng 9 (thu phân) đến 22 tháng 12 (đông chí)	Từ 7-8 tháng 8 dương lịch (lập thu) đến 7-8 tháng 11 dương lịch (lập đông)
MÙA ĐÔNG	Từ 22 tháng 12 (đông chí) đến 21 tháng 3 (xuân phân)	Từ 7-8 tháng 11 dương lịch (lập đông) đến 4-5 tháng 2 dương lịch (lập xuân)

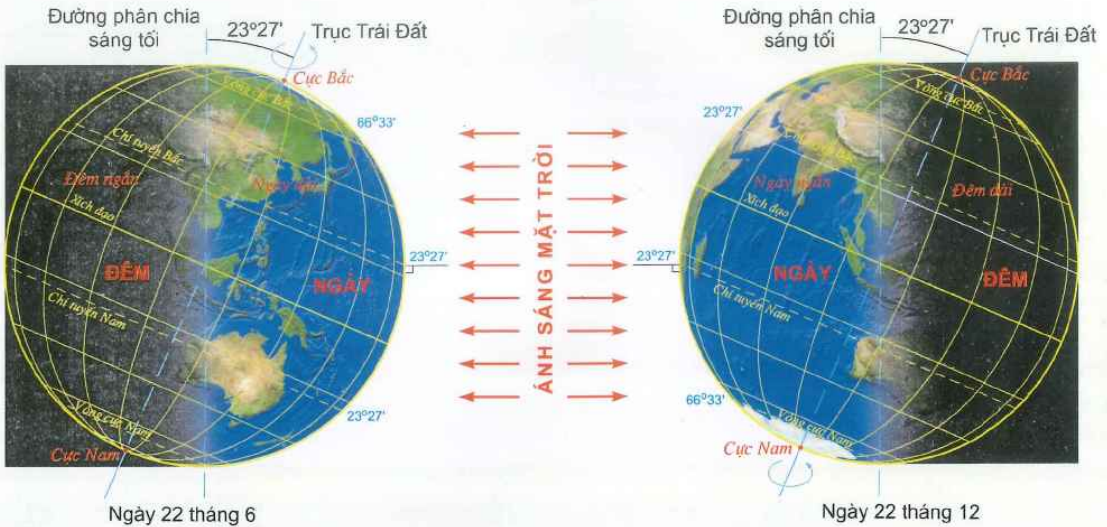
Khi chuyển động trên quỹ đạo quanh Mặt Trời, trục của Trái Đất không đổi hướng và nghiêng với mặt phẳng quỹ đạo một góc khoảng $66^{\circ}33'$ (nghiêng $23^{\circ}27'$ so với phương thẳng đứng), nên nửa cầu Bắc và nửa cầu Nam luân phiên nhau ngả về phía Mặt Trời, sinh ra các mùa. Các mùa tính theo dương lịch và âm dương lịch có khác nhau về thời gian bắt đầu và kết thúc.

? Em hãy cho biết độ nghiêng của trục Trái Đất so với phương thẳng đứng là bao nhiêu độ ?

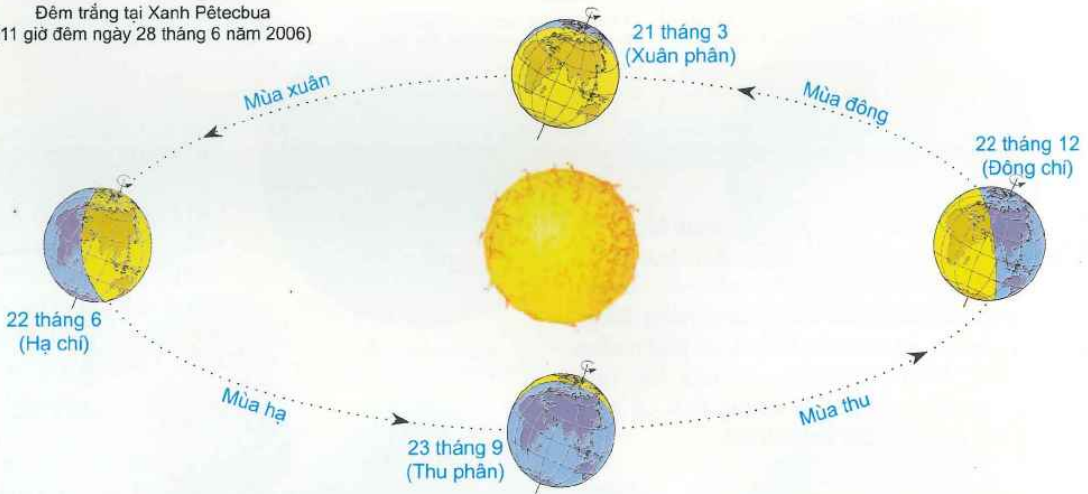
? Khi nửa cầu Bắc ngả về phía Mặt Trời lúc đó ở nước ta là mùa gì ?

HIỆN TƯỢNG NGÀY, ĐÊM DÀI NGẮN THEO MÙA

Đêm trắng tại Xanh Pêtec-bua
(11 giờ đêm ngày 28 tháng 6 năm 2006)

Trong khi quay quanh Mặt Trời, Trái Đất luôn được chiếu sáng một nửa. Do trục Trái Đất nghiêng và không đổi phương nên có lúc Trái Đất chúc nửa cầu Bắc, có lúc chúc nửa cầu Nam về phía Mặt Trời. Do trục Trái Đất nghiêng $23^{\circ}27'$ so với đường phân chia sáng, tối nên có hiện tượng ngày, đêm dài ngắn khác nhau theo vĩ độ.

Mùa hạ ở Matxcova

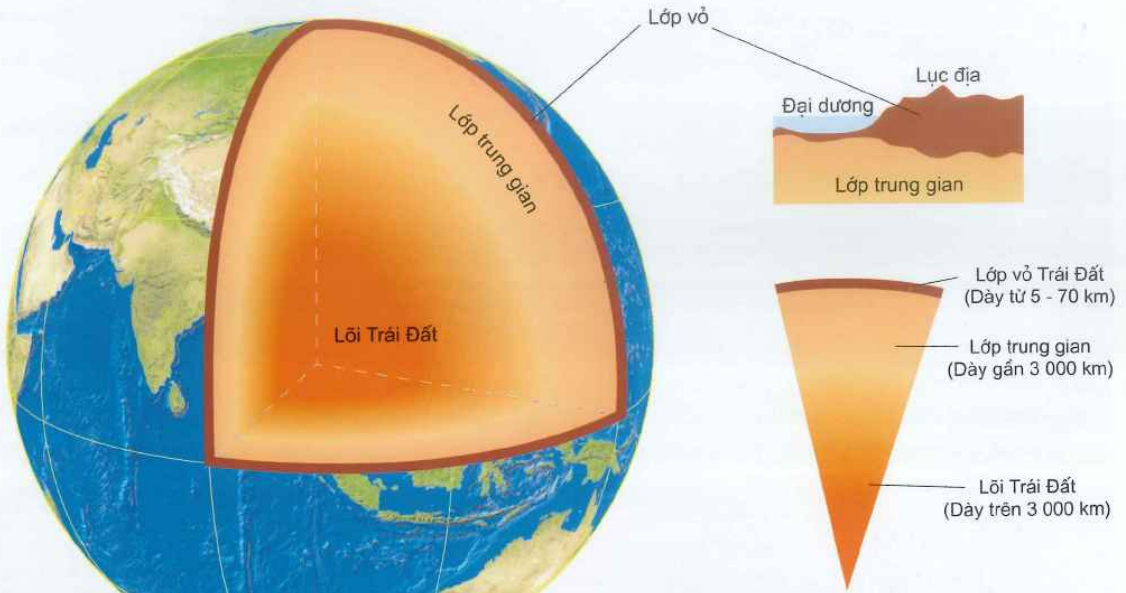
Mùa đông ở Xitni

Vào tháng 6, Matxcova ở nửa cầu Bắc là mùa hạ, lúc đó ngày dài, đêm ngắn; ngược lại, Xitni ở nửa cầu Nam là mùa đông có ngày ngắn, đêm dài. Vào tháng 12, hoàn toàn ngược lại: nửa cầu Bắc là mùa đông, thì nửa cầu Nam là mùa hạ. Hiện tượng ngày, đêm dài ngắn cũng thay đổi theo.

? Vào ngày 22 tháng 6, ở đâu trên Trái Đất có 24 giờ hoàn toàn là ngày, không có đêm ?

? Vào ngày 22 tháng 12, ở đâu trên Trái Đất có 24 giờ hoàn toàn là ngày, không có đêm ?

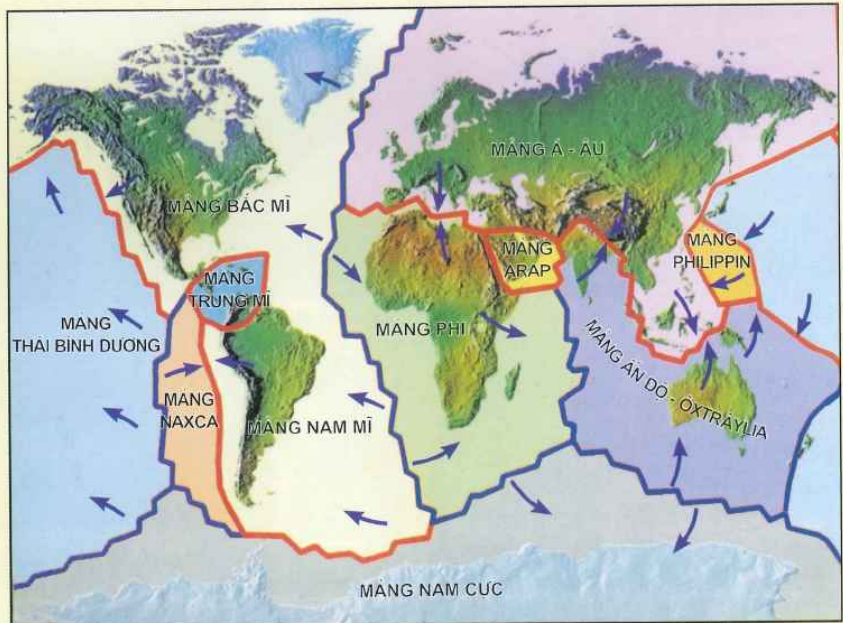
CẤU TẠO BÊN TRONG CỦA TRÁI ĐẤT

Cấu tạo bên trong của Trái Đất gồm có ba lớp: vỏ Trái Đất, trung gian và lõi. Mỗi lớp đều có những đặc tính riêng về độ dày, về trạng thái vật chất và về nhiệt độ.

Vỏ Trái Đất được cấu tạo bởi một số địa mảng nằm kề nhau. Mỗi địa mảng là một khối riêng gồm các phần nổi cao là lục địa và phần thấp chìm dưới mực nước biển là đáy đại dương. Các địa mảng không cố định mà di chuyển rất chậm. Lực làm cho chúng di chuyển là những dòng đối lưu vật chất trong tầng trên của lớp trung gian.

- ➔ Hướng di chuyển của các địa mảng
- Hai mảng xô vào nhau
- Hai mảng tách xa nhau

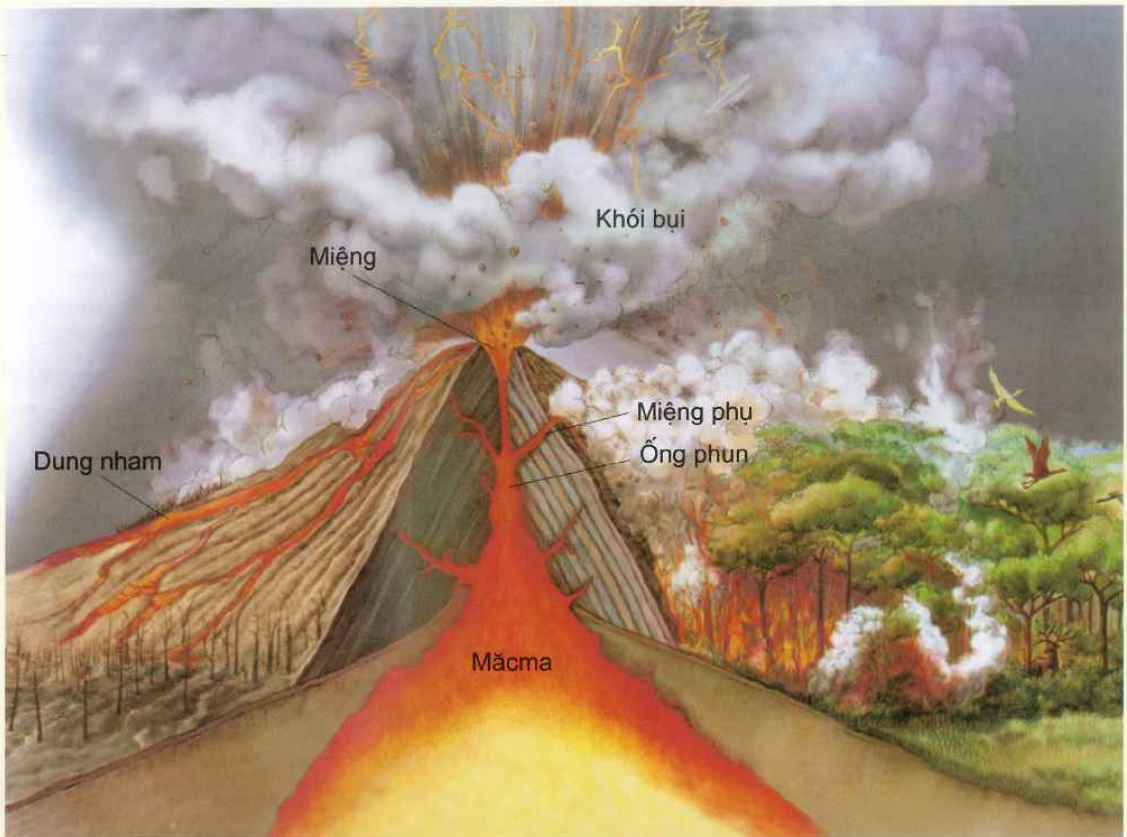

CÁC ĐỊA MẢNG CỦA LỚP VỎ TRÁI ĐẤT

? Cấu tạo bên trong của Trái Đất gồm mấy lớp? Nêu rõ đặc điểm của mỗi lớp.

? Thông thường giữa các địa mảng có mấy cách tiếp xúc?

NÚI LỬA VÀ ĐỘNG ĐẤT

CẤU TẠO BÊN TRONG CỦA NÚI LỬA

Núi lửa hoạt động phun dung nham và tro bụi

Núi lửa ngừng phun tạo ra hồ núi lửa

Dung nham bị phân hủy tạo ra vùng đất đỏ phì nhiêu (đất badan)

TÁC HẠI DO ĐỘNG ĐẤT GÂY RA

Động đất là hiện tượng các lớp đất đá gần mặt đất bị rung chuyển. Những trận động đất lớn làm cho nhà cửa, đường sá, cầu cống, ... bị phá hủy và làm chết nhiều người.

? Tại sao các khu vực quanh núi lửa vẫn có cư dân sinh sống ?

? Em hãy cho biết những tác hại do động đất gây ra .

MỘT SỐ HÌNH ẢNH BỀ MẶT TRÁI ĐẤT

Địa hình núi đá

Thạch nhũ trong hang động

Địa hình cao nguyên

Địa hình đồi

Địa hình bình nguyên (đồng bằng)

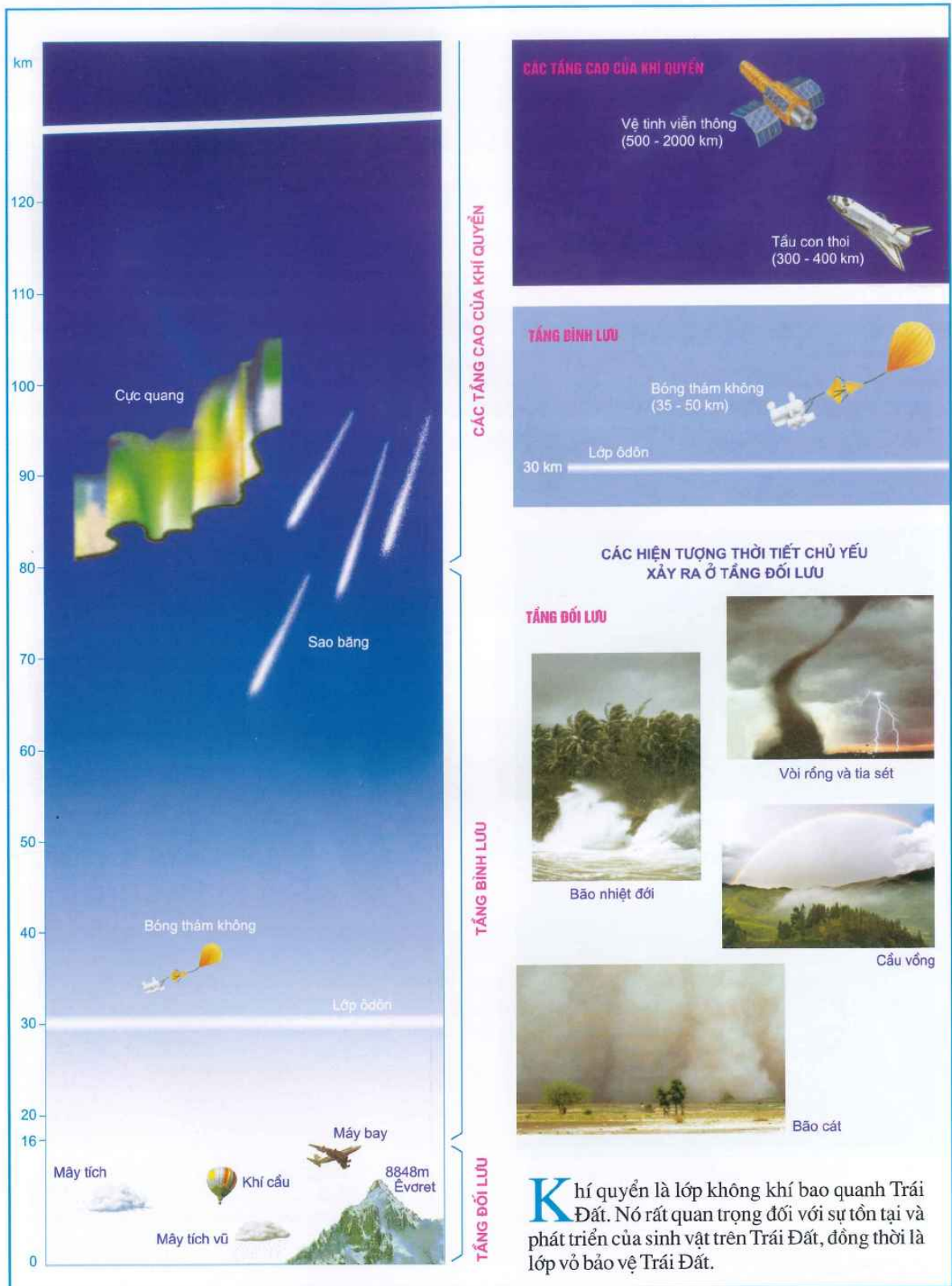
Địa hình hoang mạc

Địa hình bề mặt Trái Đất rất đa dạng. Có những dãy núi cao hùng vĩ, các cao nguyên và những đồng bằng rộng lớn, có khi tới vài triệu km². Ngoài ra còn có nhiều dạng địa hình khác như đồi, hoang mạc, bồn địa, thung lũng, ...

Em hãy tìm trên bản đồ Hình thể Thế giới, ở lục địa Phi có những hoang mạc lớn nào và lục địa Nam Mỹ có những đồng bằng lớn nào?

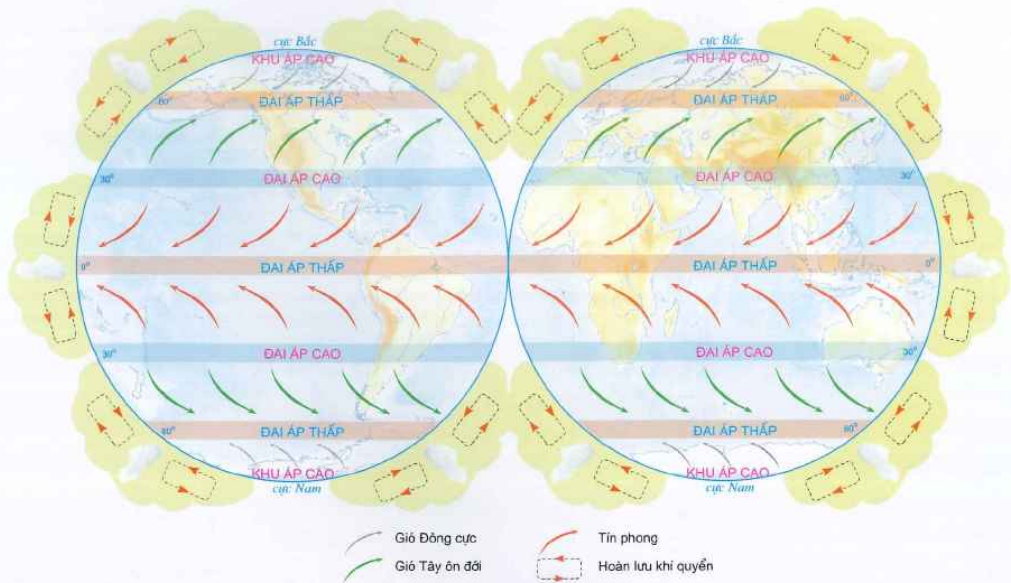
CÁC TẦNG KHÍ QUYỂN CỦA TRÁI ĐẤT

? Em hãy cho biết lớp ô-dôn ở tầng nào của khí quyển và cách mặt đất khoảng bao nhiêu km ?

? Lớp ô-dôn có tác dụng gì đối với sinh vật và sức khỏe con người trên Trái Đất ?

KHÍ ÁP VÀ GIÓ TRÊN TRÁI ĐẤT

Sức ép của không khí lên bề mặt Trái Đất gọi là khí áp. Sự chuyển động của không khí từ những nơi có khí áp cao đến những nơi khí áp thấp tạo thành các hệ thống gió thổi vòng tròn gọi là hoàn lưu khí quyển.

Bão thường hình thành ở vùng áp thấp trên biển và đại dương, khi một tâm áp thấp phát triển mạnh lên cùng với các vùng áp cao ở xung quanh.

Hình ảnh tâm bão trong đám mây bão

Thuyền buồm theo gió mậu dịch (tín phong) để đi buôn bán trên thế giới

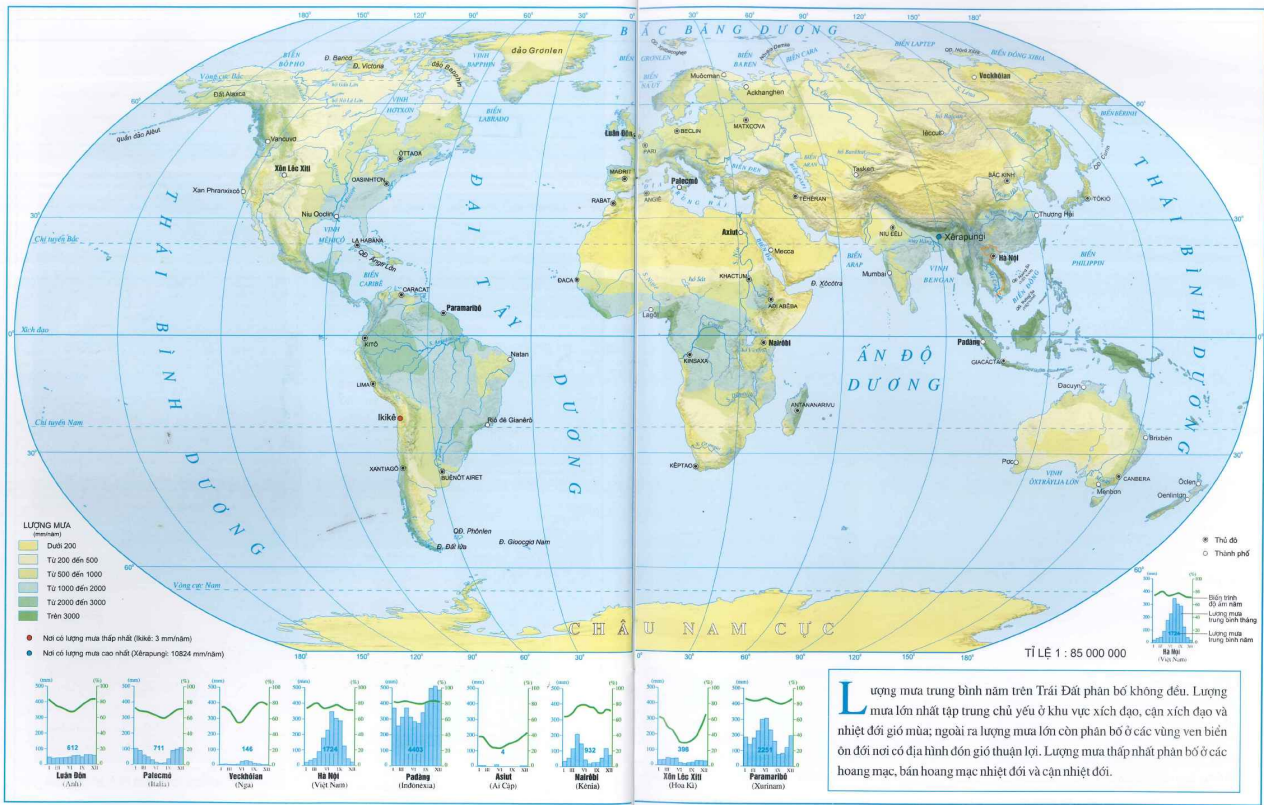

Gấu trắng Bắc cực ở trong hang tránh gió Đông cực.

? Em hãy cho biết những đai áp thấp và đai áp cao phân bố ở những vĩ độ nào ?

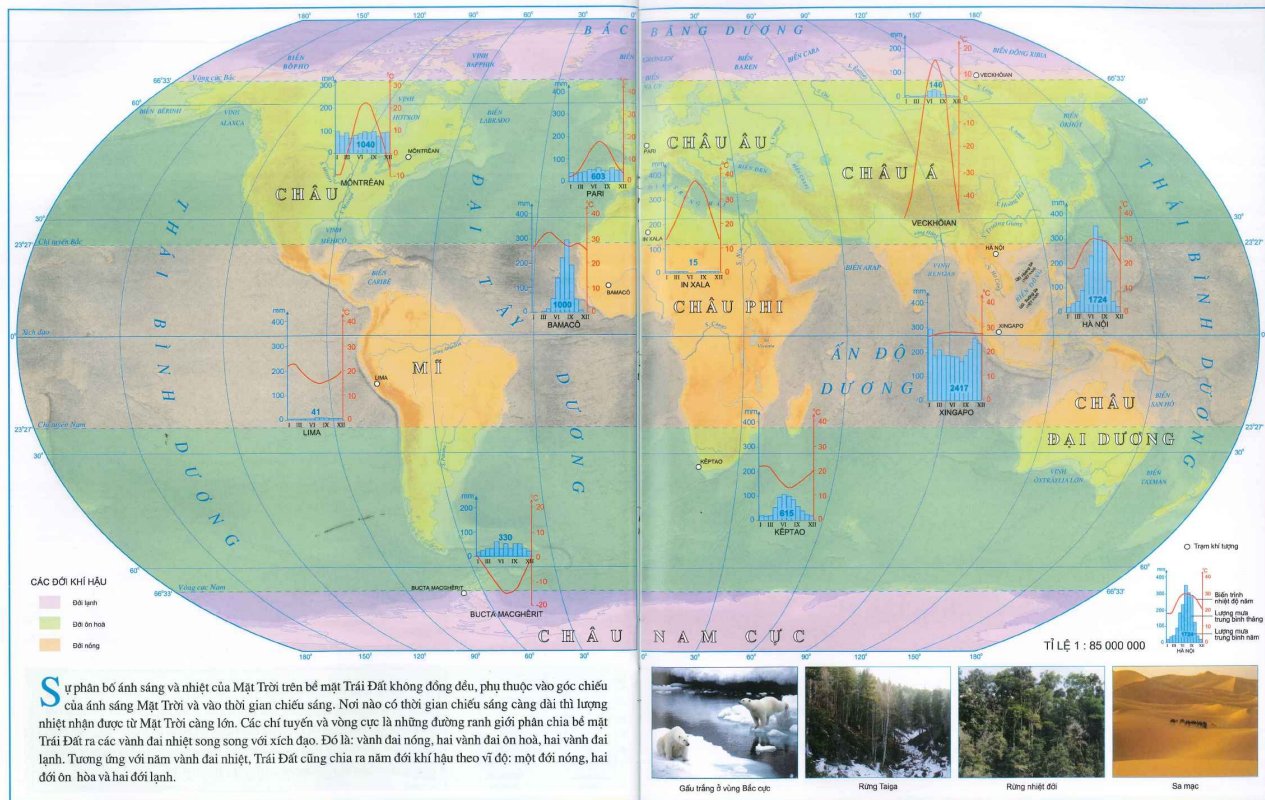
? Em hãy cho biết vì sao có gió và cho biết tên các loại gió chính trên Trái Đất ?

PHÂN BỐ LƯỢNG MƯA TRÊN THẾ GIỚI

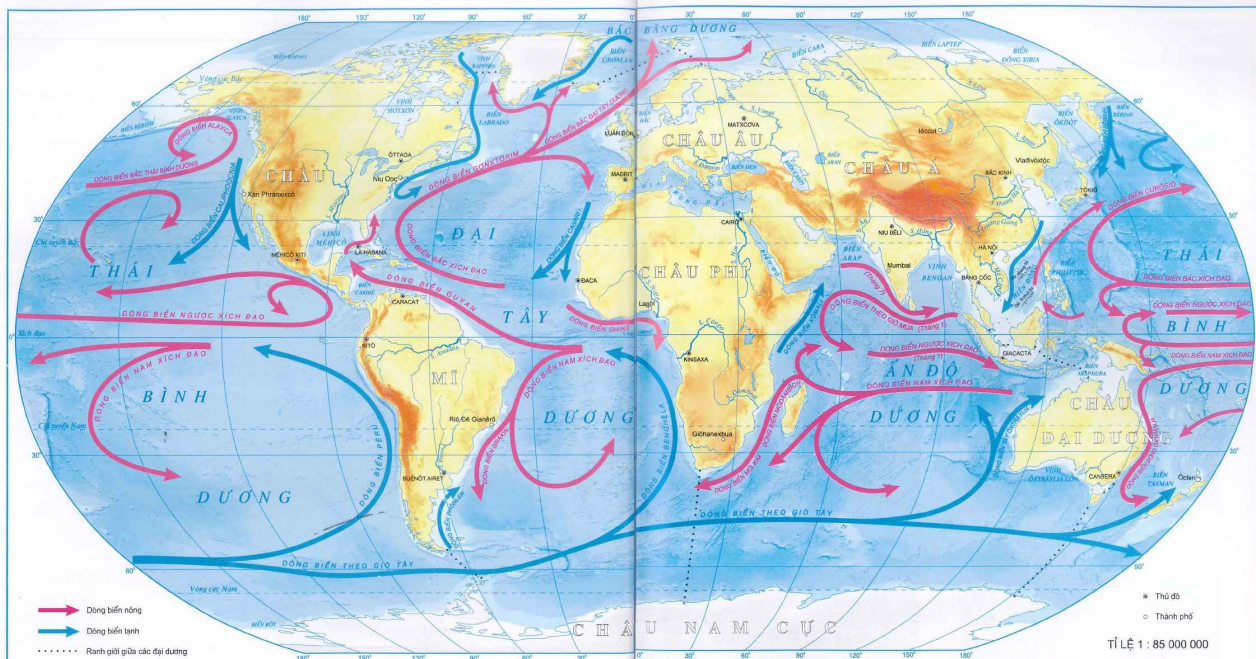
[?] Việt Nam nằm trong khu vực có lượng mưa trung bình năm là bao nhiêu?

CÁC ĐỐI KHÍ HẬU TRÊN TRÁI ĐẤT

7 Trái Đất có mấy đới khí hậu? Kể tên và nêu đặc điểm của từng đới.

CÁC DÒNG BIỂN TRONG ĐẠI DƯƠNG THẾ GIỚI

Nước trong các biển và đại dương trên Trái Đất đều thông với nhau và luôn luôn vận động. Có 3 hình thức vận động: sóng, thủy triều và dòng biển. Gió là nguyên nhân chính sinh ra sóng và các dòng biển. Có hai loại dòng biển: dòng biển nóng và dòng biển lạnh. Các dòng biển có ảnh hưởng rất lớn đến khí hậu, sinh vật các vùng ven biển mà chúng chảy qua. Các dòng biển mang theo rất nhiều chất dinh dưỡng, phù du sinh vật và các sinh vật biển từ vùng biển này đến vùng biển khác.

Sóng biển

Sóng thần

Thủy triều lên

Thủy triều xuống

THỰC VẬT, ĐỘNG VẬT TRÊN TRÁI ĐẤT

THỰC VẬT Ở ĐỚI LẠNH

Thảm thực vật đới lạnh

Đài nguyên tại Grønlen

THỰC VẬT Ở ĐỚI ÔN HÒA

Rừng lá kim (Taiga)

Cây bụi lá cứng kiểu Địa Trung Hải

THỰC VẬT Ở ĐỚI NÓNG

Rừng nhiệt đới

Xavan nhiệt đới

? Sự phân bố thực vật, động vật trên Trái Đất phụ thuộc chủ yếu vào yếu tố tự nhiên nào?